

P Á L Y A M Ű

A Szegedi Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiuma kollégiumvezetői állására kiírt pályázathoz

[385.E/2020. (X.19.) OBHE határozat]

Készítette: dr. Varga Annamária
törvényszéki tanácselnök
Szegedi Törvényszék

Szeged, 2020. december 1.

TARTALOM

I. BEVEZETÉS, A PÁLYAMŰ CÉLJA	4
II. A KOLLÉGIUMVEZETŐI FELADATOK.....	5
III. A SZEGEDI TÖRVÉNYSZÉK POLGÁRI-GAZDASÁGI-MUNKAÜGYI KOLLÉGIUMA ÉS A TÖRVÉNYSZÉK ILLETÉKESSÉGI TERÜLETÉN MŰKÖDŐ JÁRÁSBÍRÓSÁGOK CIVILISZTIKAI ÜGYSZAKÁNAK SZEMÉLYI ÖSSZETÉTELE.....	6
IV. ÜGYFORGALMI ADATOK.....	7
ÉRKEZETT ÜGYEK	7
BEFEJEZETT ÜGYEK.....	10
FOLYAMATBAN MARADT ÜGYEK.....	13
V. IDŐSZERŰSÉGI ÉS MEGALAPOZOTTSÁGI MUTATÓK	16
IDŐSZERŰSÉG	16
MEGALAPOZOTTSÁG	17
A TAPASZTALHATÓ TENDENCIÁKBÓL, IDŐSZERŰSÉGI ÉS MEGALAPOZOTTSÁGI MUTATÓKBÓL ADÓDÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK ÉS A JÖVŐRE VETÍTVE JELENLEG LEVONHATÓ KÖVETKEZTETÉSEK	20
VI. CÉLKITŰZÉSEK.....	23
VII. ZÁRÓ GONDOLATOK.....	26

I. Bevezetés, a pályamű célja

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének 385.E/2020. (X.19.) OBHE számú határozata értelmében a pályázatnak tartalmaznia kell a pályaművet, amely a pályázónak a kollégium működésével kapcsolatos hosszú távú terveiről, és azok megvalósításának ütemezéséről szól.

A fentiek értelmében a jelen pályaműben rögzítem, illetve bemutatom az alábbiakat:

- a kollégiumvezetői tisztségre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket és közjogi szervezetszabályozó eszközöket;
- a Szegedi Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiuma és a törvényszék illetékességi területén működő Csongrádi, Hódmezővásárhelyi, Makói, Szegedi és Szentesi Járásbíróságok civilisztikai ügyszakának jelenlegi helyzetét, azokon belül
 - a személyzeti adatokat (bírói, bírósági titkári, bírósági ügyintézői létszám),
 - az ügyforgalmi adatokat,
 - az időszűrűségi és
 - a megalapozottsági mutatókat;
- az egyes területekre vonatkozó célkitűzéseket, az azok elérése érdekében szükségesnek tartott intézkedéseket, javaslatokat, a prioritások jelzésével és – ahol lehetséges – azok ütemezésével.

Fontosnak tartom kiemelni, hogy a jelenlegi helyzet rögzítése – mint egyfajta pillanatfelvétel – a jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezésekből kiindulva történhetett, ugyanakkor a célkitűzések megvalósítására folyamatosan változó jogi környezetben kerülhet sor. Ennek legfontosabb tényezője polgári eljárásjogi oldalról az Országgyűlés által 2020. november 17. napján elfogadott, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) módosításáról szóló 2020. évi CXIX. törvény (Pp. Novella), amelynek rendelkezései 2021. január 1. napján lépnek hatályba úgy, hogy azokat – bizonyos kivételekkel – a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. A nagyobb részt az elsőfokú eljárást érintő, egyszerűsítő szabályok alkalmazása várhatóan megkönnyíti a jogkereső polgárok bírósághoz fordulását a civilisztikai ügyek terén, valamint remélhetőleg egyszerűsíteni és gyorsítani fogja a perek lefolyását is.

II. A kollégiumvezetői feladatok

A törvényszék kollégiumvezetőjének feladatai több szinten szabályozottak.

Általános szinten a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 124. § (1) bekezdés a) - c) pontjai rögzítik a kötelezettségeit, emellett a Bszi. 26. § (1) - (3) bekezdései az ítélezés egységének biztosítása érdekében reá háruló feladatokat.

Részleteiben az OBH elnökének a bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI.30.) OBH utasítása (a továbbiakban: Igazgatási Szabályzat) 28. §-a, valamint a Szegedi Törvényszék hatályos Szervezeti és Működési Szabályzata (a továbbiakban: SZMSZ) a kollégium mint bírói testület működését a 9. § (1) bekezdésében, (2) bekezdés b) pontjában, (3) bekezdés a) - i) pontjaiban, 10. § (1) - (6) bekezdéseiben szabályozza, míg a kollégiumvezetőre vonatkozó rendelkezések a 63. § (1) - (3) bekezdéseiben, továbbá - ítélezési tevékenységét illetően - a 113. § (1) bekezdésében találhatók.

Összefoglaló jelleggel a kollégiumvezetői feladatok a következő feladatcsoportokba sorolhatók:

- a kollégium mint bírói testület munkájának szervezése és vezetése,
- az egységes jogalkalmazással összefüggő feladatok,
- igazgatási jellegű jogosítványok és kötelezettségek.

Meggyőződésem, hogy széleskörű feladatai ellátásához nélkülözhetetlen, hogy a törvényszék kollégiumvezetője a törvényszéki első- és másodfokú ügyek figyelemmel kísérése mellett folyamatos és teljes rálátással rendelkezzen a törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok civilisztikai peres és nemperes ügyintézésére, az ítélezés irányára, időszerűségére, megalapozottsági mutatóira, a munkateher alakulására. Ehhez egyrészt állandó kapcsolatban kell állnia a járásbíróságok vezetőivel és törvényszéki vezetőtársaival, másrészt közvetlen kapcsolatot szükséges fenntartania a kollégákkal.

III. A Szegedi Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiuma és a törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok civilisztikai ügyszakának személyi összetétele

A jelen pályamű készítésekor a Szegedi Törvényszék és az illetékességi területén működő járásbíróságok civilisztikai ügyszakának bírói, bírósági titkári és bírósági ügyintézői létszámát (a felmentési idejét töltő, illetve a tartósan távollévők kivételével) az alábbi táblázat mutatja.

Szervezeti egységek		Bíró (fő)	Bírósági titkár (fő)	Bírósági ügyintéző (fő)
Szegedi Törvényszék	polgári-gazdasági szakág	17	8	4
	munkaügyi szakág	4	1	-
Csongrádi Járásbíróság		1	1	1
Hódmezővásárhelyi Járásbíróság		4	1	1
Makói Járásbíróság		3	1	1
Szegedi Járásbíróság		15	5	2
Szentesi Járásbíróság		3	2 (p+b)	-

Megjegyzés: (p+b): polgári és büntető ügyekben is eljáró

A Szegedi Járásbíróság Polgári és Gazdasági Perenkívüli és Végrehajtói Irodáján (a továbbiakban: Pk-Vh Iroda) szolgálatot teljesítő 1 fő bírósági titkárnak 2020 decemberében megszűnik a jogviszonya. A Szegedi Törvényszék 1 fő bírósági titkára teljes kirendeléssel e szervezeti egységnél végez munkát. Továbbá, a Szegedi Törvényszék elnökének tájékoztatása alapján, az intézkedése folytán 2020 decemberétől kezdődően a Szegedi Törvényszék 2 fő munkaügyi ügyszakos bírója részleges kirendeléssel a Szegedi Járásbíróságon a nemperes ügyek intézésében is részt vesz. Közülük 1 fő munkaügyi ügyszakos bíró munkaügyi közvetítői, illetve – a Makói Járásbíróság kivételével – a Szegedi Törvényszék illetékességi területéhez tartozó többi járásbíróságra érkező közvetítői ügyeket is intéz. Továbbá 1 fő munkaügyi szakágba beosztott bírósági titkár túlnyomó részben büntetésvégrehajtási ügyekkel kapcsolatos feladatokat lát el.

A polgári-gazdasági ügyszakos törvényszéki bírók közül többen részleges kirendeléssel a Szegedi Járásbíróságon is ítélkeznek. Közülük 1 fő kirendelése 2020. november 30. napjával megszűnt, 1 fő kirendelésének 2020. november 30. napját követő meghosszabbítására az általa intézett hosszú pertartamú ügyek befejezése érdekében kerül sor.

IV. Ügyforgalmi adatok

Az alábbi táblázatok és diagramok az érkezett/befejezett/folyamatban maradt ügyek alakulását mutatják

- járásbírói szinten (összesen),
- törvényszéki elsőfokú ügyeknél,
- törvényszéki másodfokú ügyeknél

az összehasonlíthatóság érdekében 2019. I. – IV. negyedévei és 2020. I. – III. negyedévei szerinti bontásban.

Érkezett ügyek

Érkezett ügyek száma

Bírói szint	Ügyszak	2019. I. negyedév	2019. II. negyedév	2019. III. negyedév	2019. IV. negyedév	2020. I. negyedév	2020. II. negyedév	2020. III. negyedév
Járásbírói ügyek	Polgári és gazdasági peres	1 238	1 159	1 093	1 094	1 060	951	984
	Polgári és gazdasági nemperes	328	585	309	272	545	469	338
	Bírói végrehajtás	1 838	1 732	1 277	1 712	1 735	1 826	1 774
	Bírói közvetítés	16	21	11	27	23	7	12
Törvényszéki elsőfokú ügyek	Polgári és gazdasági peres	93	79	86	75	108	118	84
	Munkaügyi peres	73	48	40	47	45	181	46
	Polgári és gazdasági nemperes	111	91	63	97	108	82	125
	Munkaügyi nemperes	3	2	0	7	4	7	6
	Bírói végrehajtás	25	37	46	38	39	32	52
	Csőd és felszámolás	88	114	74	99	92	101	87
	Cégügyek	2 116	2 026	1 689	2 031	2 018	1 694	1 760
Törvényszéki másodfokú ügyek	Polgári és gazdasági peres	111	139	82	64	75	60	50
	Polgári és gazdasági nemperes	202	193	187	186	196	158	168

Megjegyzés: Az ügyek számbavétele statisztikai szempontból a jelenlegi szervezeti felépítésre modellezve történt meg – figyelemmel a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) 2020. március 31. napjával történt megszűnésére.

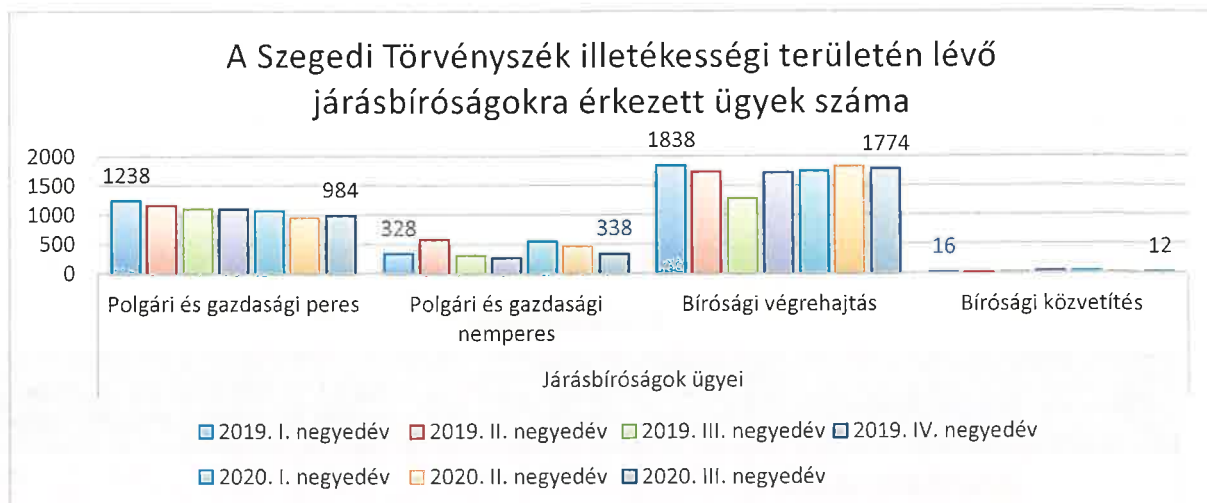
A törvényszéki végrehajtási ügyek 2020. I. negyedévig a munkaügyi végrehajtási nemperes ügyek száma nélkül szerepelnek.

Megállapítások:

Érkezett ügyek terén a **járásbírói ügyek** összességében

- a polgári és gazdasági **peres** ügyeknél kis mértékben, de folyamatosan csökkenő a tendencia,

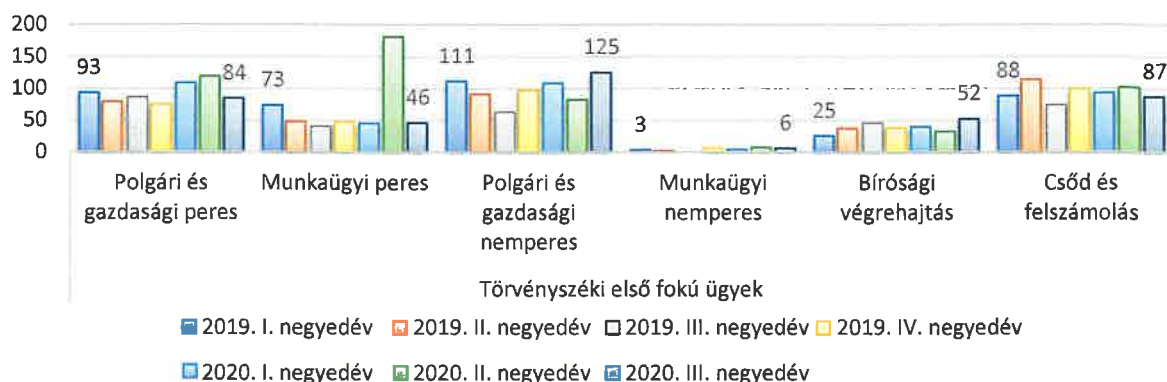
- a polgári és gazdasági **nemperes** ügyeknél negyedévente viszonylag jelentős ingadozás tapasztalható, a legnagyobb (585 db) érkezési adat duplája a legkisebb (272 db) adatnak,
- a **végrehajtási ügyek** száma folyamatosan magas, viszonylag kiegyenlített tendencia látható,
- a bírósági **közvetítés** ügyszámai 7db és 27 db közöttiek.

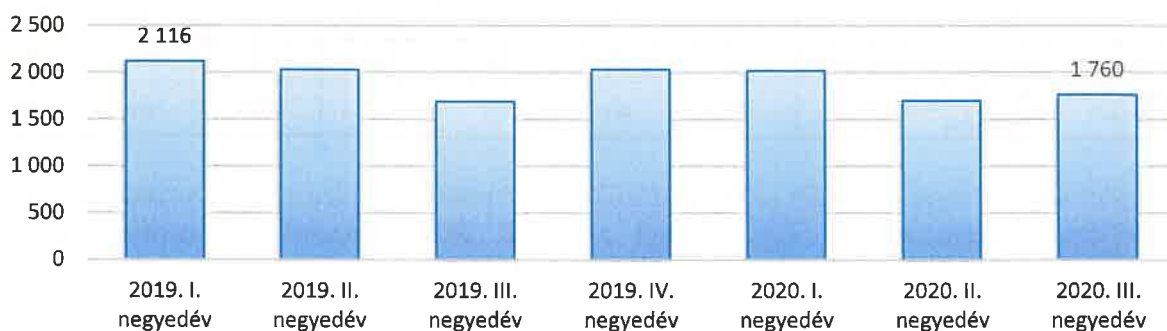
Az érkezett ügyek terén törvényszéken elsőfokon

- a polgári és gazdasági **peres** ügyeknél kisebb kiugrásokkal viszonylag kiegyenlített folyamat észlelhető,
- a **munkaügyi peres** ügyek havi érkezése is kiegyenlített, általában (2019. I. negyedév kivételével) 50 db alatti (a 2020. II. negyedévi 181 db érkezés a KMB megszüntetése miatt az ügyeknek a törvényszéki elsőfokú lajstromba vételével függ össze),
- a polgári és gazdasági **nemperes** ügyek száma kissé emelkedő tendenciát mutat,
- a **munkaügyi nemperes** ügyek száma alacsony (előfordult olyan negyedév, amikor érkezés nem volt),
- a **végrehajtási** ügyek kisebb kilengés mellett viszonylag alacsony érkezést mutatnak,
- a **csőd- és felszámolási** ügyek viszonylag kiegyenlített tendenciát tükröznek (kérdéses, hogy e téren a 2020 tavaszán kezdődött COVID pandémia milyen gazdasági hatást okoz),
- a **cégügyeknél** viszonylag kiegyenlített tendencia érhető tetten.

A Szegedi Törvényszékre érkezett elsőfokú ügyek száma (cégügyek nélkül)

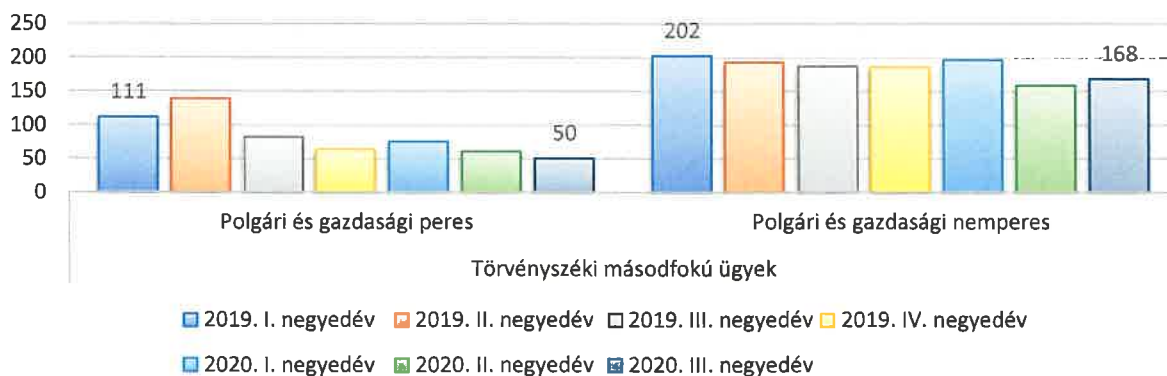
A Szegedi Törvényszék Cégbíróságára érkezett ügyek száma

Az **érkezett** ügyek terén törvényszéken **másodfokon**

- a polgári és gazdasági **peres** ügyeknél csökkenő tendencia, míg
- a polgári és gazdasági **nemperes** ügyek terén viszonylag kiegyenlített folyamat észlelhető.

A Szegedi Törvényszékre érkezett másodfokú ügyek száma

Befejezett ügyek

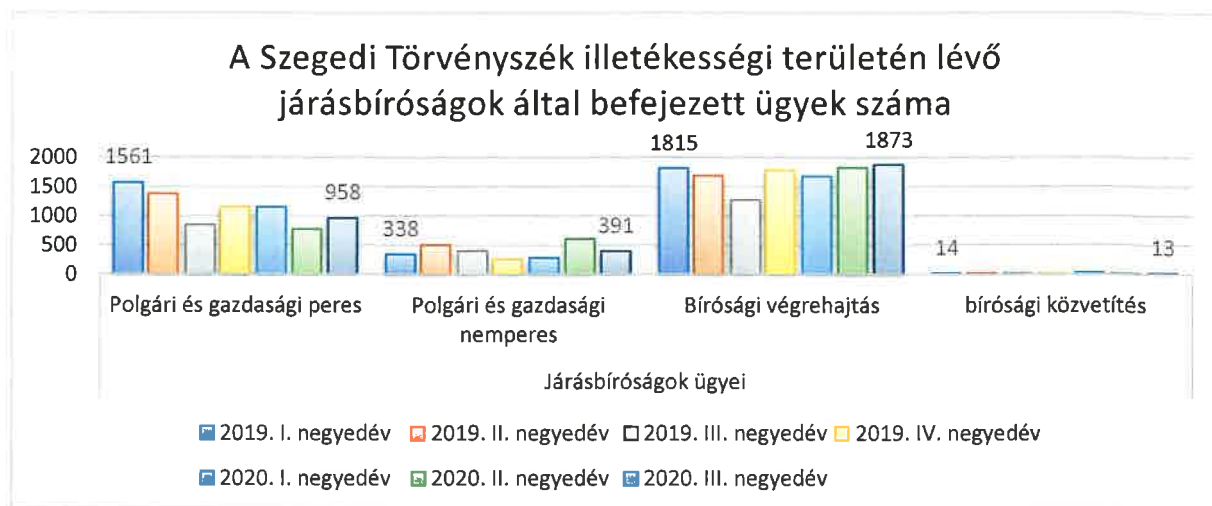
Befejezett ügyek száma

Bíróági szint	Ügyszak	2019. I. negyedév	2019. II. negyedév	2019. III. negyedév	2019. IV. negyedév	2020. I. negyedév	2020. II. negyedév	2020. III. negyedév
Járásbíróságok ügyei	Polgári és gazdasági peres	1 561	1 376	842	1 147	1 144	766	958
	Polgári és gazdasági nemperes	338	502	399	254	276	602	391
	Bíróági végrehajtás	1 815	1 684	1 269	1 779	1 670	1 824	1 873
	bíróági közvetítés	14	19	19	16	27	11	13
Törvényszéki elsőfokú ügyek	Polgári és gazdasági peres	91	103	72	88	70	92	66
	Munkaügyi peres	91	62	36	50	120	104	43
	Polgári és gazdasági nemperes	81	100	78	92	113	93	104
	Munkaügyi nemperes	5	2	0	3	8	7	4
	Bíróági végrehajtás	37	35	49	41	32	31	56
	Csőd és felszámolás	108	138	106	91	136	127	108
	Cégügyek	2 237	1 950	1 578	2 004	2 148	1 655	1 776
Törvényszéki másodfokú ügyek	Polgári és gazdasági peres	119	127	78	84	75	57	69
	Polgári és gazdasági nemperes	212	176	177	207	194	163	163

Megjegyzés: Az ügyek számbavétele statisztikai szempontból a jelenlegi szervezeti felépítésre modellezve történt meg – figyelemmel a KMB 2020. március 31. napjával történt megszűnésére.

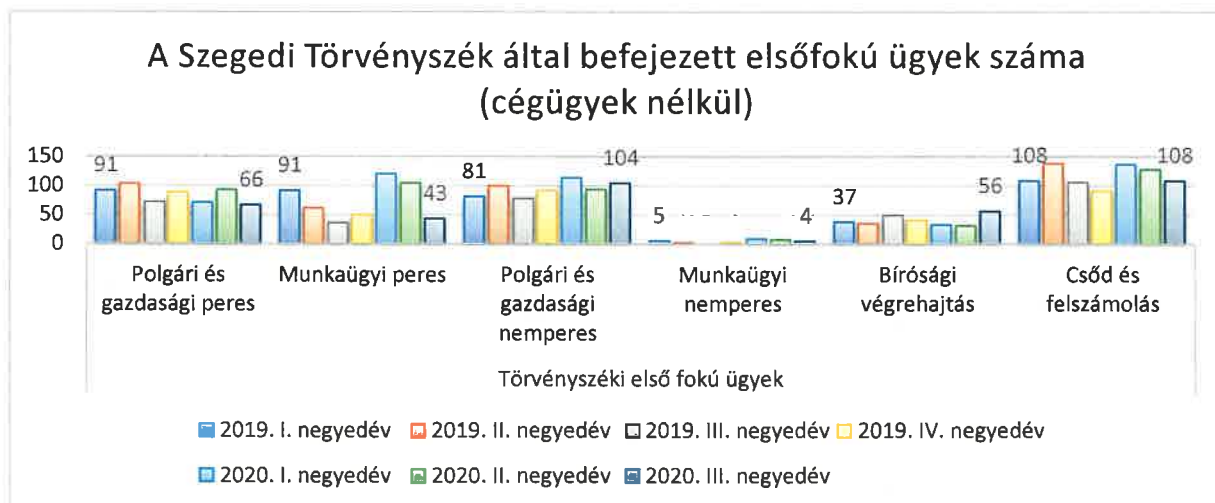
A befejezett ügyek terén a járásbíróságokon

- a polgári és gazdasági **peres** ügyeknél alapvetően az érkezési tendenciával szinkronban csökkenő folyamat észlelhető
- a polgári és gazdasági **nemperes** ügyeknél viszonylag nagy kilengések tapasztalhatóak a befejezések terén
- a **végrehajtási** ügyeknél a befejezések szinte minden negyedévben meghaladták az érkezések számát,
- a **közvetítés** során befejezett ügyek megközelítőleg követik az érkezéseket.

A befejezett ügyeknél törvényszéken elsőfokon

- a polgári és gazdasági **peres** ügyek száma követi az érkezéseket,
- ugyanez mondható el a **munkaügyi peres** ügyeknél (2020. I. negyedévig KMB), valamint
- a polgári és gazdasági **nemperes** ügyeknél, továbbá
- a **munkaügyi nemperes** ügyek terén is,
- a **végrehajtási** ügyek összességében az érkezett ügyekkel szinkronban kerültek befejezésre,
- a **csőd- és felszámolási** ügyek befejezései minden időszakban meghaladták az érkezéseket,
- a **cégügyek** összességében szintén az érkezett ügyekkel szinkronban kerültek befejezésre.

A befejezett ügyeknél törvényszéken másodfokon

- a polgári és gazdasági ügyek **peres** ügyek lekövezték az érkezések számát,
- a polgári és gazdasági **nemperes** ügyek befejezése is az érkezéssel szinkronban, kiegyenlített volt.

Folyamatban maradt ügyek

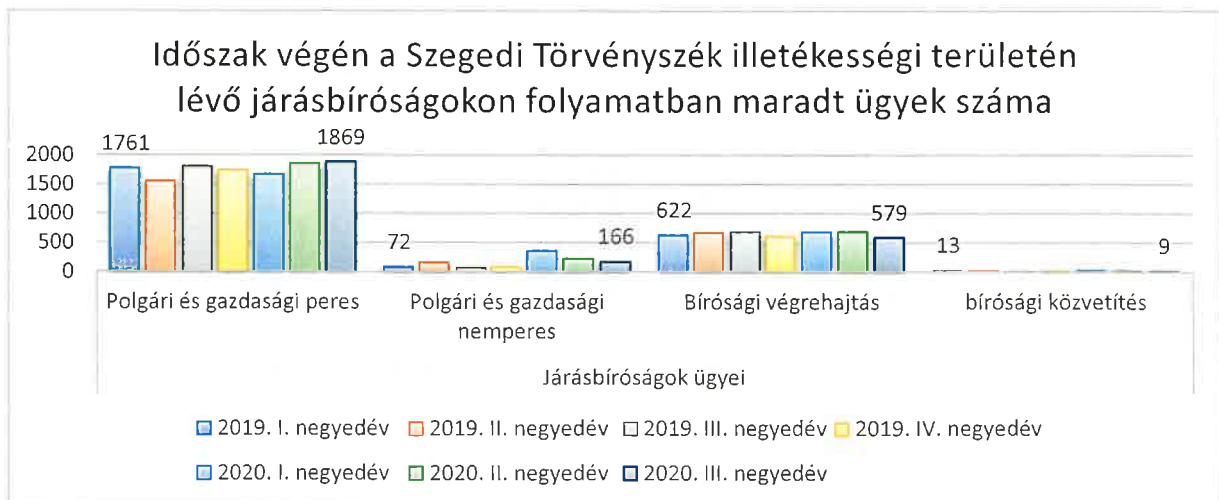
Folyamatban maradt ügyek száma

Bírószíni szint	Ügyszak	2019. I. negyedév	2019. II. negyedév	2019. III. negyedév	2019. IV. negyedév	2020. I. negyedév	2020. II. negyedév	2020. III. negyedév
Járásbírószíni ügyek	Polgári és gazdasági peres	1 761	1 544	1 795	1 742	1 658	1 843	1 869
	Polgári és gazdasági nemperes	72	155	65	83	352	219	166
	Bírószíni végrehajtás	622	670	678	611	676	678	579
	bírószíni közvetítés	13	15	7	18	14	10	9
Törvényszéki elsőfokú ügyek	Polgári és gazdasági peres	102	78	92	79	117	143	161
	Munkaügyi peres	88	74	78	75	0	77	80
	Polgári és gazdasági nemperes	56	47	32	37	32	21	42
	Munkaügyi nemperes	0	0	0	4	0	0	2
	Bírószíni végrehajtás	7	9	6	3	10	11	7
	Csőd és felszámolás	454	430	398	406	362	336	315
	Cégügyek	379	455	566	593	329	368	352
Törvényszéki másodfokú ügyek	Polgári és gazdasági peres	60	72	76	56	56	59	40
	Polgári és gazdasági nemperes	41	58	68	47	49	44	49

Megjegyzés: Az ügyek számbavétele statisztikai szempontból a jelenlegi szervezeti felépítésre modellezve történt – figyelemmel a KMB 2020. március 31. napjával történt megszűnésére.

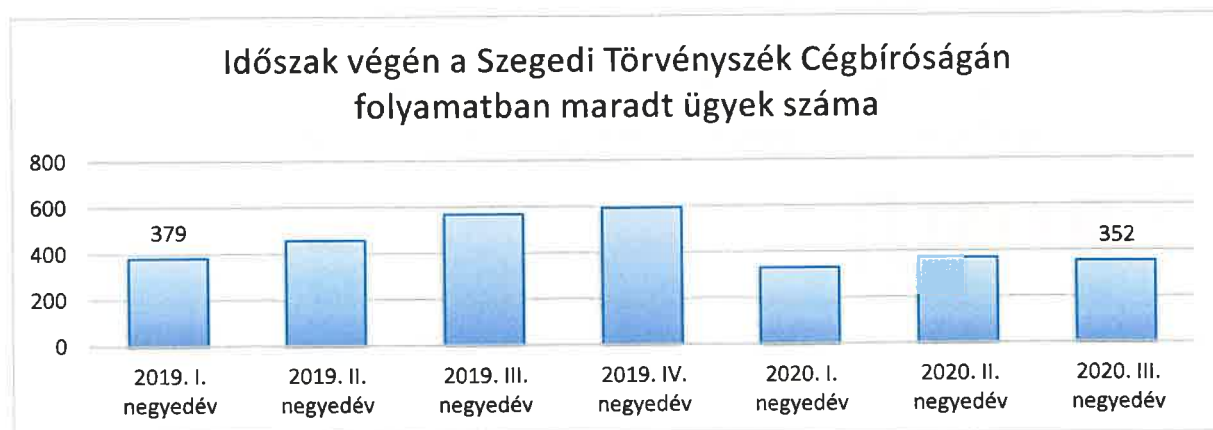
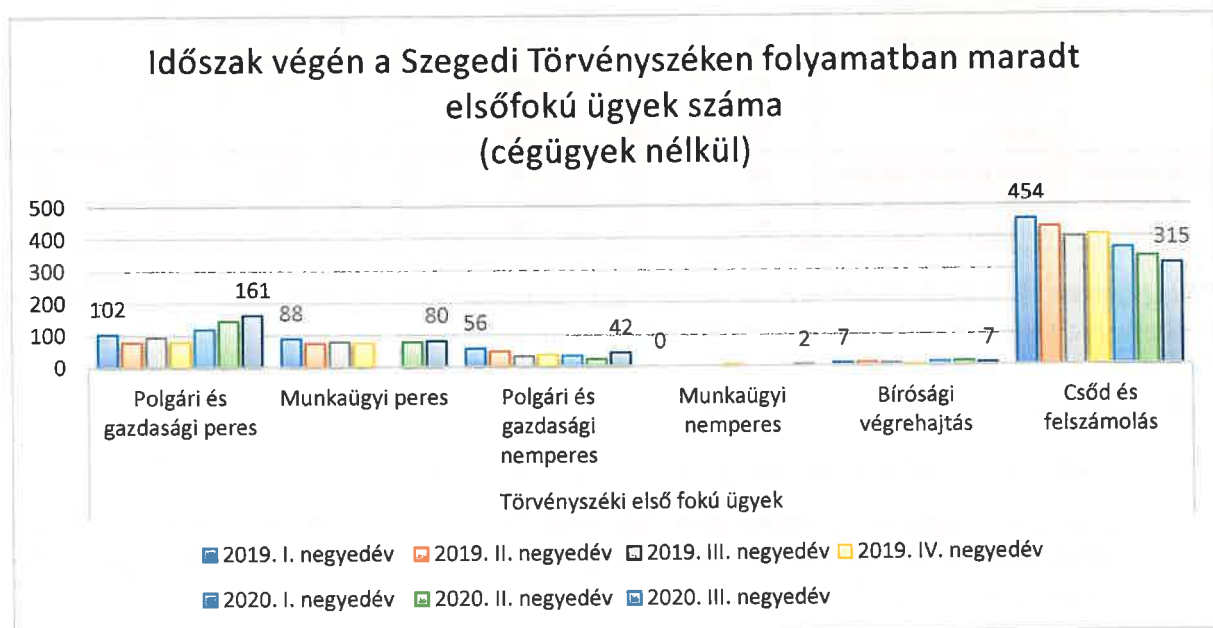
A folyamatban maradt ügyeknél a járásbírószíni ügyeknél

- a polgári és gazdasági **peres** ügyeknél kiegyenlített munkateher látszik
- a polgári és gazdasági **nemperes** ügyeknél 2020. I. és II. negyedéve hozott kiugró emelkedést az előző időszak azonos negyedéveihez képest, de 2020. III. negyedévére ismét csökkenő tendencia látható,
- a **végrehajtási ügyek** száma egyenletes,
- a **közvetítések** száma 7 db és 18 db között mozgott.

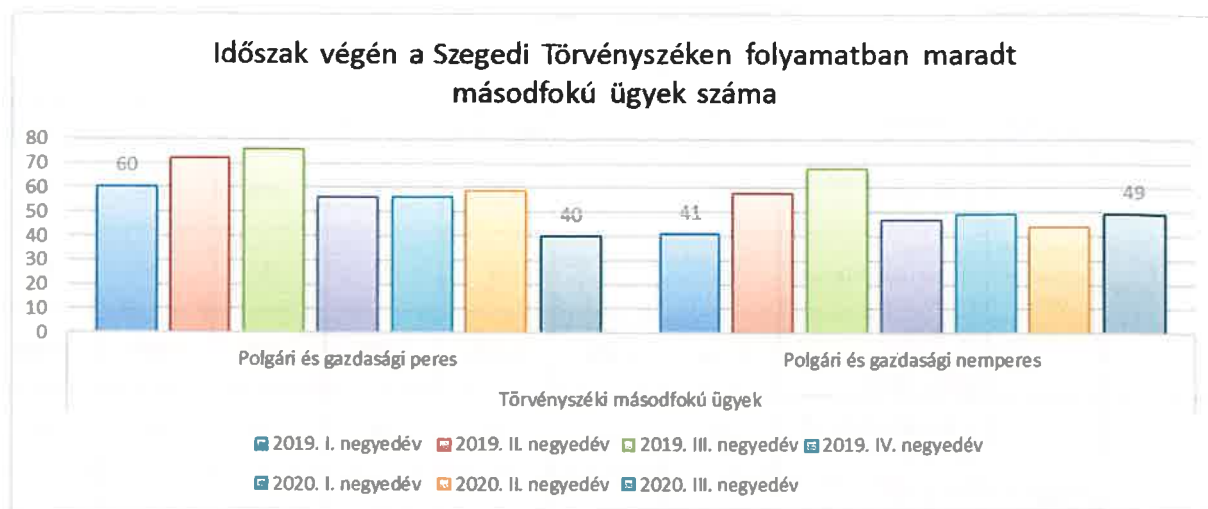
A folyamatban maradt ügyeknél törvényszéken elsőfokon

- a polgári és gazdasági **peres** ügyek száma 2020. évben folyamatos emelkedést mutat,
- a **munkaügyi peres** ügyek száma stagnált (a 2020. I. negyedévi nulla adat a KMB megszűnésével függ össze),
- a polgári és gazdasági **nemperes** ügyek száma végig alacsonynak mondható,
- a **munkaügyi nemperes** ügyekből szinte nincs folyamatban lévő az egyes negyedévek végén,
- a **végrehajtási** ügyek száma tartósan alacsony,
- a **csőd- és felszámolási** eljárások egyértelműen csökkenő tendenciát mutat,
- a **cégügyek** terén 2019. évben emelkedés, 2020. évben visszaesés és stagnálás tapasztalható.

A folyamatban maradt ügyeknél törvényszéken másodfokon

- a polgári és gazdasági **peres** ügyek száma szinte végig az 50-70 db közötti sávban mozgott, a vizsgált időszak végére ez alá ért,
- a polgári és gazdasági **nemperes** ügyek is közel azonos számban maradtak folyamatban.

Az ügyforgalmi adatokból és a látható tendenciákból az időszerűségi és megalapozottsági adatokkal együtt vonható következtetés a szükséges intézkedésekre, amelyeket a következő fejezetben mutatok be.

V. Időszerűségi és megalapozottsági mutatók

Időszerűség

Az alábbi táblázat az elsőfokú peres ügyek pertartamait mutatja be a 2019. I-IV. negyedév, illetve 2020. I-III. negyedév viszonylatában.

Elsőfokú peres ügyek pertartama időszak végén

Bírószági szint	Ügyszak	Számbavétel	2019. I. negyedév	2019. II. negyedév	2019. III. negyedév	2019. IV. negyedév	2020. I. negyedév	2020. II. negyedév	2020. III. negyedév
Járás-bíróságok	Polgári és gazdasági peres	Folyamatban maradt perek száma	1 761	1 544	1 795	1 742	1 658	1843	1 869
		2 éven túl folyamatban maradt perek száma	75	51	59	71	38	71	61
		2 éven túl folyamatban maradt perek aránya	4,26%	3,30%	3,29%	4,08%	2,29%	3,85%	3,26%
Törvényszék	Polgári és gazdasági peres	Folyamatban maradt perek száma	102	78	92	79	117	143	161
		2 éven túl folyamatban maradt perek száma	14	7	6	8	7	5	3
		2 éven túl folyamatban maradt perek aránya	13,73%	8,97%	6,52%	10,13%	5,98%	3,50%	1,86%
	Munkaügyi peres	Folyamatban maradt perek száma	88	74	78	75	0	77	80
		2 éven túl folyamatban maradt perek száma	12	10	12	14	0	14	13
		2 éven túl folyamatban maradt perek aránya	13,64%	13,51%	15,38%	18,67%	-	18,18%	16,25%

Az alábbi táblázat a törvényszéki elsőfokú (P., G., M.) és a másodfokú (Pf., Gf.) ügyek közül a 2 éven túli ügyek számát és arányát mutatja be 2019. szeptember 30-án, illetve 2020. szeptember 30-án az összehasonlíthatóság érdekében:

Szegedi Törvényszéken folyamatban maradt ügyek pertartama

Ügycsoport	Két éven túli ügyek száma 2019.09.30.	Két éven túli ügyek száma 2020.09.30.	Két éven túli arány 2019.09.30. napján	Két éven túli arány 2020.09.30. napján
P.	2	2	2,67%	1,38%
G.	4	1	23,53%	6,25%
M.	12	13	15,38%	16,25%
Pf.	0	0	0,00%	0,00%
Gf.	0	0	0,00%	0,00%

Megalapozottság

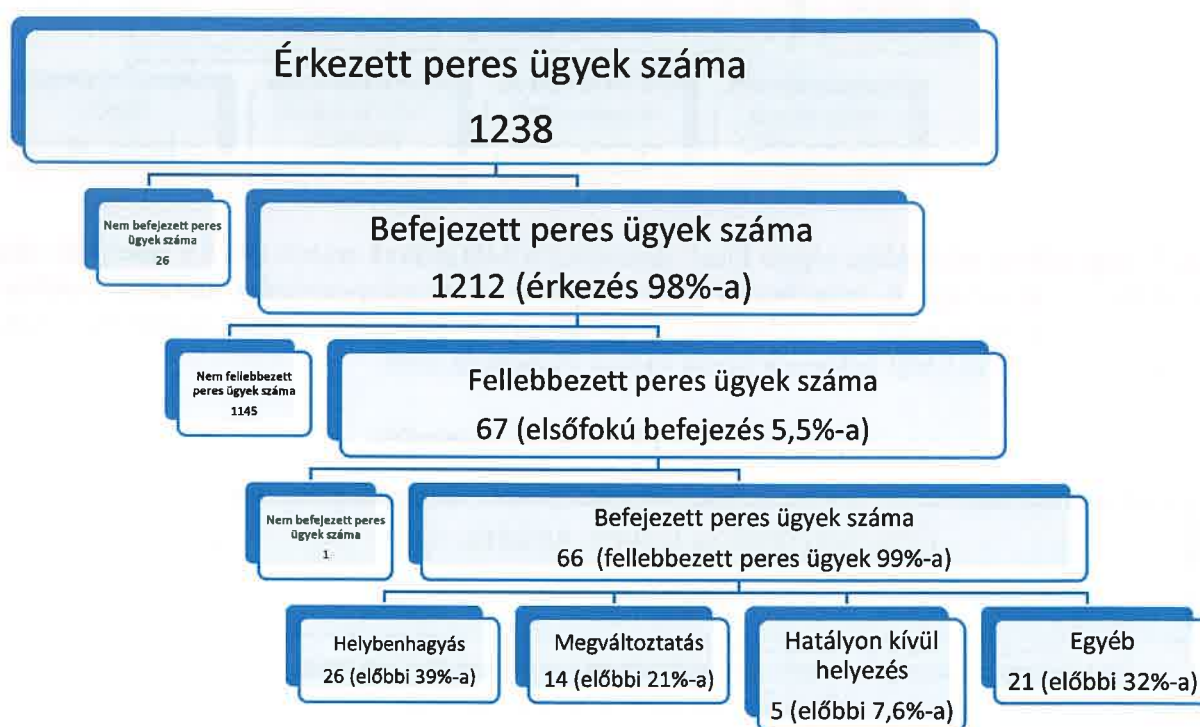
A járásbíróságok – törvényszék másodfok viszonylatában

Az ügyek ítélkezési megalapozottságával kapcsolatos megállapítások érdekében a 2019. évben járásbírószági szinten indult peres ügyek statisztikai úton történő nyomon követésével (negyedévenkénti bontásban) célszerű és indokolt a kapott adatok vizsgálata.

Az elsőfokú befejezések a 2019. január 1. – 2020. június 30. közötti időszakban kerültek számbavételre, tekintettel arra, hogy az ezen időszakban befejezett ügyek fellebbezése már biztosan eljutott a másodfokú bíróságra, így ott érkezést eredményezett.

A fellebbezett ügyek befejezését nézve az adatgyűjtés a 2019. január 1. – 2020. november 26. közötti időszakra történt.

Járásbíróságok 2019. I. negyedév

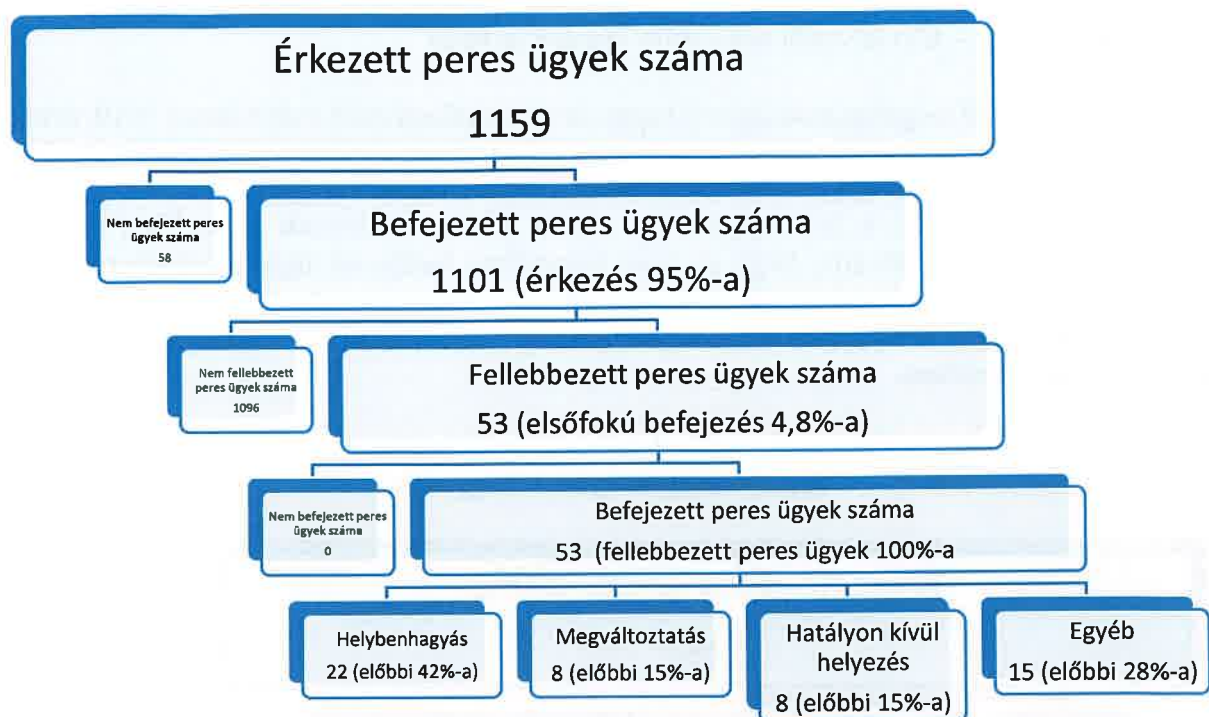

A 2019. I. negyedévben érkezett ügyek 98% befejeződött a 2019. január 1. – 2020. június 30. napjai közötti időszakban, ez az ítélkezés időszerűségének mérőszáma.

A befejezett ügyek 5,5%-ában nyújtottak be a felek fellebbezést, amely egyúttal – a nem fellebbezett ügyek 94,5%-os arányára figyelemmel – mutatja a feleknek az elsőfokú ítélkezéssel kapcsolatos elégedettségét.

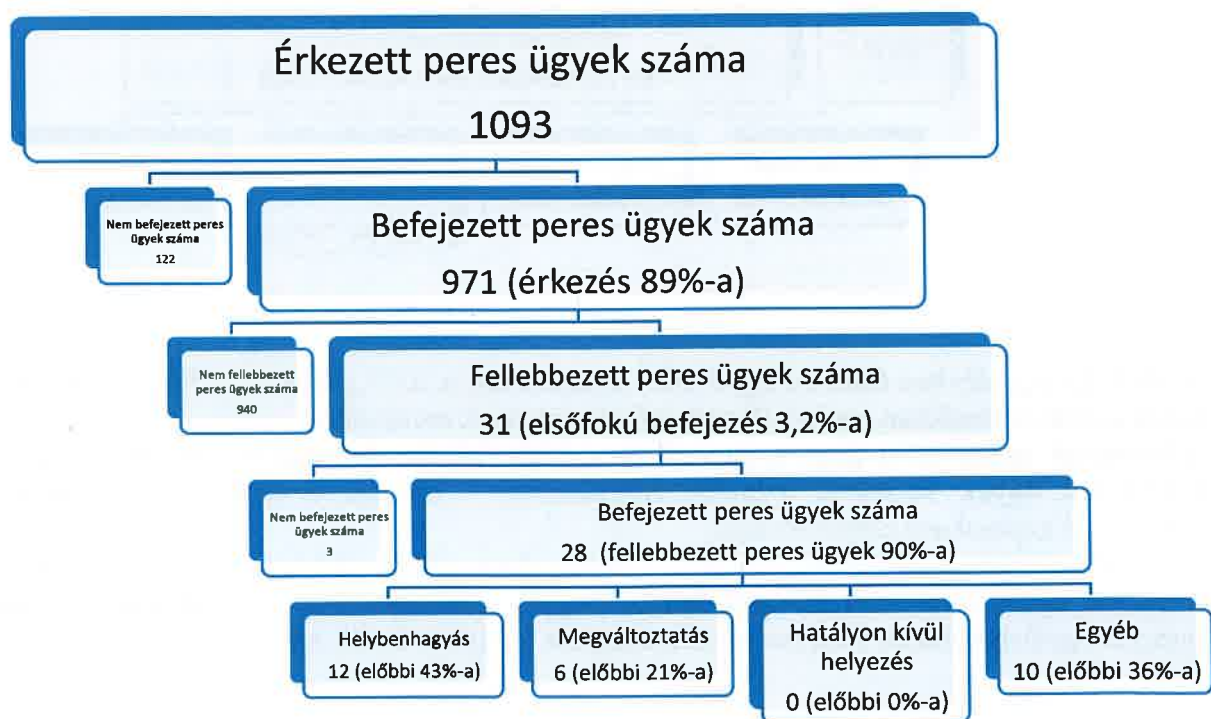
A fellebbezett ügyek 99%-a befejeződött. A befejezések módját tekintve elmondható, hogy a befejezett ügyek több mint harmada helybenhagyás, mintegy ötöde megváltoztatás, közel harmada egyéb befejezés, hatályon kívül helyezésre 5 ügyben került sor.

Járásbíróságok 2019. II. negyedév

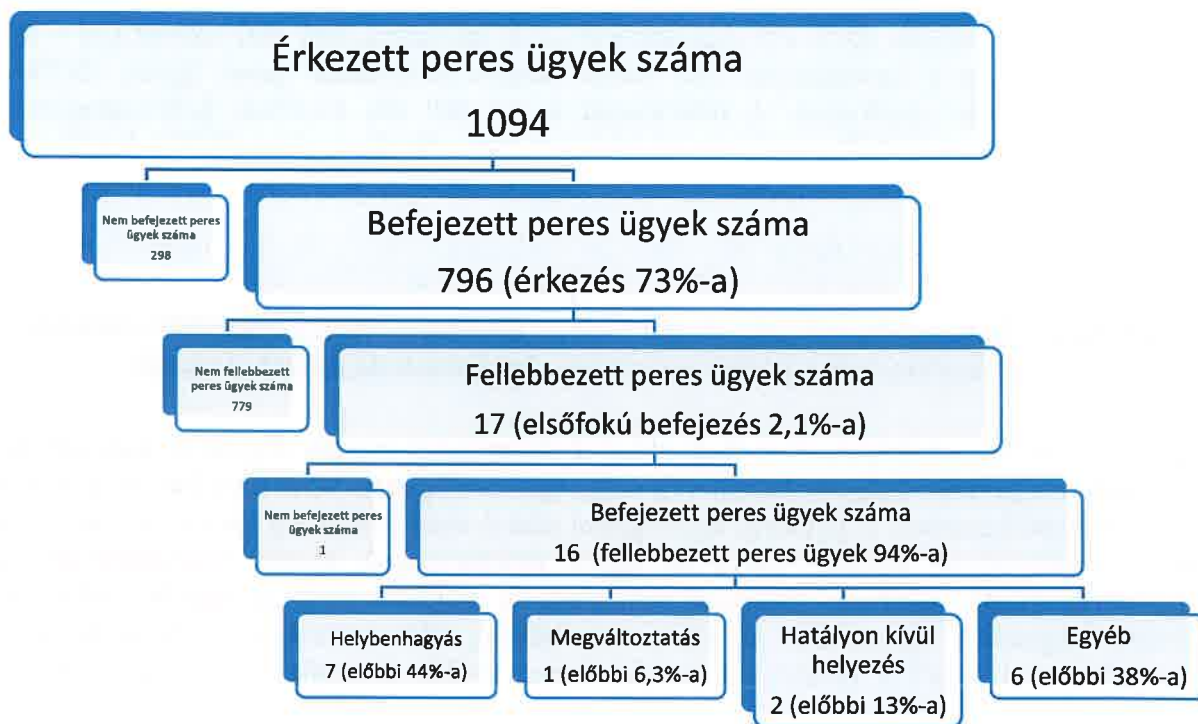
Az I. negyedéves adatokhoz képest kissé visszaesett a befejezések aránya (95%), amelynek oka a számbavétel módja. A fellebbezési arány csökkent, a megalapozottsági mutatók esetében továbbra is legmagasabb a helybenhagyás és az egyéb befejezés móddal történő befejezés aránya. A hatályon kívül helyezett ügyek száma megnövekedett.

Járásbíróságok 2019. III. negyedév

A fellebbezései arány tovább csökkent, továbbra is a két legmagasabb arányú fellebbezési befejezőmód a helybenhagyás és az egyéb. Az időszakban nem volt hatályon kívül helyezés.

Járásbíróságok 2019. IV. negyedév

A III. negyedévre levont következtetések ebben a negyedévben is irányadóak. A hatályon kívül helyezett ügyek száma: 2 db.

Összegezve

A fellebbezési arány folyamatosan csökkent a vizsgált négy negyedév alatt.

A helybenhagyások és a egyéb befejezőmóddal befejezett ügyek aránya megközelítőleg 1/3 - 1/3. A hatályon kívül helyezések száma jelentősen csökkent a III. és a IV. negyedévben.

Célkitűzés

Elsődleges a hatályon kívül helyezések számának alacsonyan tartása. E téren valószínűsíthető, hogy a Pp. 2021. január 1-jétől hatályos, döntően a folyamatban lévő ügyeket is érintő módosításai mind a felek és képviselőik, mind az első- és másodfokú bíróságok számára az egyes eljárási cselekmények egyszerűsödését eredményezik, ami az ügyek másodfokú befejezési módjában is megnyilvánuló pozitív irányú hatással járhat.

Célszerűnek látszik annak áttekintése, hogy mi okozza az egyéb befejezőmóddal befejezett ügyek magas arányát. Ennek eredményéhez képest – a másodfokú tanácsok tanácselnökeinek bevonásával – indokolt a szükséges intézkedések meghatározása, adott esetben célirányos szakmai egyeztetések, képzések tartása az elkerülhető nem érdemi befejezések számának csökkentése érdekében.

Ezt indokolja az is, hogy a Szegedi Törvényszék elnökének pályaművében rögzítettek szerint is a járásbíróági fellebbezett civilisztikai ügyek hatályon kívül helyezési aránya meghaladta az országos átlagot, míg a helybenhagyási arány országos szinten a legalacsonyabb volt (pályamű

17 -18. oldalak). Az egyéb befejezések okainak tisztázása és abszolút értékének – ezzel százalékos arányának – csökkentése esetén alappal valószínűsíthető a helybenhagyások számának és arányának viszonylag jelentős emelkedése.

A törvényszék elsőfok – ítélőtábla másodfok viszonylatában

A Szegedi Törvényszék 2019. évi működéséről szóló tájékoztatóban írtak szerint (38 – 39. oldalak) 2019-ben a törvényszéki első fokon elbírált civilisztikai peres ügyek 75,7%-a elsőfokon jogerőre emelkedett. A fellebbezett ügyek (89 db) 46,1%-át helybenhagyta a másodfokon eljáró ítélőtábla, hatályon kívül helyezésre 10 db ügyben (8,9%) került sor. Mindkét mutatónál javulás volt tapasztalható az előző évihez képest. E téren a javuló tendencia fenntartása a cél.

A tapasztalható tendenciákból, időszerűségi és megalapozottsági mutatókból adódó megállapítások és a jövőre vetítve jelenleg levonható következtetések

Az érkezett/befejezett/folyamatban maradt ügyek mennyiségi mutatói alapján megállapítható, hogy **minden járásbírószágon biztosított a szükséges és elégséges bírói létszám** a folyamatos és időszerű ítélkezéshoz. A jelenlegi ügyforgalmi adatok mellett szükség esetén a törvényszék és a járásbírószágek közötti, illetve az egyes járásbírószágek közötti kirendelésekkel a munkaerőkapacitás optimális elosztása biztosított. A meglévő bírói létszám hosszú távon történő megtartása ugyanakkor az előre nem látható, nem tervezhető hiányzások miatt elengedhetetlen. Ezért a tavalyi és az idei évben történt nyugdíjazások, a kiírt vezetői álláspályázatok következtében megüresedett, illetve **megüresedő bírói álláshelyek betöltése** mindkét szervezeti szinten **szükséges és indokolt**.

A járásbírószágekon szolgálatot teljesítő **bírószági titkárok és bírószági ügyintézők** létszáma is elegendőnek látszik azzal, hogy a Szegedi Járásbírószág Pk-Vh Irodáján foglalkoztatott bírószági titkárok létszámának – a végrehajtási ügyek folyamatosan magas számára, az ebből adódó nagy munkateherre tekintettel – emelése indokolt.

A **törvényszék elsőfokú** ügyintézése időszerű teljesítéséhez is megfelelő bírói létszám áll rendelkezésre. Az elsőfokú polgári és gazdasági peres ügyek száma ugyan viszonylag jelentős mértékben emelkedett (2019. szeptember 30-i 75 db – 2020. szeptember 30-i 175 db), de az elsőfokú referáciában ítélkező törvényszéki bírák jelenlegi létszáma ennek elintézéséhez is elegendő.

A **cégügyek** intézését a közelmúltban kinevezett csoportvezető törvényszéki bíró mellett két törvényszéki bíró (egyikük 2020. május 15-től) és három fő önálló aláírási jogkörrel és felelősséggel, nagy gyakorlattal rendelkező bírószági titkár végzi. A csoportvezető bíró pályaművében is leírtak szerint a cégügyek természetéből adódóan a munkateher időszakosan jelentős eltérést mutat. Ennek oka egyrészt a gazdálkodással kapcsolatos, előre kiszámítható feladatok (mérlegidőszak lezárása, adóbevallási időszak) rutinszerű megjelenése, másrészt a cégek nagy tömegét érintő – nem feltétlenül cégjogi – jogszabályváltozások, vagy hatósági ellenőrzések, amelyek közvetlenül vagy közvetetten vezetnek cégeljáráshoz. Emellett a cégeljárás határidők viszonylag rövid volta, a nyári ítélkezési szünet hiánya is folyamatos munkaszervezést, összehangolt feladatellátást igényel. A cégbírószág bírái, bírószági titkárai és további igazságügyi alkalmazottai (szerkesztők, irodai ügyintézők) szakmai felkészültsége,

gyakorlata, együttműködési képessége és készsége megfelelő garanciát jelent a továbbra is időszerű ügyintézéshez. A jelenlegi létszám jövőbeni biztosítása továbbra is indokolt az időszerű és szakmailag jó minőségű munkavégzéshez.

A közigazgatási és munkaügyi bíróságok 2020. március 31-i megszűnését követően a **munkaügyi ítélkezés** a törvényszék elsőfokú tevékenységeként, a Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiumon belül szintén a közelmúltban kinevezett törvényszéki csoportvezető bíró vezetésével létrejött munkaügyi csoport keretében folytatódik, amelyben a csoportvezető bíró és további 3 fő bíró és 1 fő bírósági titkár teljesít szolgálatot.

A csoportvezető bíró pályaművében is részletesen kifejtettek szerint: a munkaügyi csoport bírói létszámánál az alacsony ügyforgalmi adatok mellett figyelembe kell venni azt is, hogy 1 fő nagy gyakorlattal rendelkező bíró táblabírói kinevezése miatt a csoportvezető bíró és a tanácselnöki beosztásban lévő további bíró – aki közigazgatási ügyszakban is ítélkezik – mellett 2 fő, 2018-ban kinevezett, ekként kevesebb gyakorlattal rendelkező határozott idejű bíró teljesít szolgálatot, akik kirendeléssel 2020 decemberétől a Szegedi Járásbíróságon nemperes ügyeket is intéznek, illetve közülük 1 fő a munkaügyi közvetítői ügyek mellett, a Makói Járásbíróság kivételével a járásbíróságokra érkező közvetítői ügyek intézésében is részt vesz. A bonyolultabb megítélésű, illetve elnehezült munkaügyi perek elosztására így korlátozottak a lehetőségek, amiket az esetleges kizárási okok tovább szűkítenek. Ezért a jelenleginél alacsonyabb bírói létszám nem támogatható.

A munkaügyi peres és nemperes ügyek alacsony száma ellenére – egyetértve a csoportvezető bíró pályaművében írtakkal – **bírósági titkár** foglalkoztatását indokoltnak tartom a csoporton belül. Korábban is ismert kérdés és feladat ugyanis a minőségi bírói utánpótlás biztosítása munkaügyi szakágban, amire tekintettel a szakterület iránt érdeklődő bírósági titkár legalább részleges foglalkoztatása továbbra is elengedhetetlen.

A **törvényszék elsőfokú nemperes ügyeinek** intézése megítélésem szerint jól kialakított. Azok intézése a kiemelkedő szakmai tudású bírák, illetve a vezetésük alatt álló, felkészült bírósági titkárok, bírósági ügyintézők által biztosított.

A **csőd- és felszámolási ügyeket** a legutóbb módosított ügyelosztási rend alapján 2 fő bíró intézi, mindketten első-, illetve másodfokú polgári és gazdasági peres ügyek mellett. A munkájukat segítő bírósági titkári, illetve ügyintézői létszám (2-2 fő) elégséges és szükséges az időszerű ügyintézéshez.

Ugyanez mondható el a **civil szervezetek nyilvántartásával** kapcsolatos feladatokat ellátó bírósági titkárok (2 fő) és bírósági ügyintézők (2 fő) foglalkoztatásáról, munkájáról.

A **törvényszék másodfokú polgári és gazdasági peres és nemperes ügyeit** három statisztikai értelemben vett fellebbviteli tanács látja el. Az ügyforgalmi tendenciák szerint az **érkezett** polgári és gazdasági másodfokú peres ügyek száma az elmúlt és az idei év adataira tekintettel tényszerűen csökkent, míg a másodfokú nemperes ügyek terén kis mértékű csökkenés, illetve stagnálás látható. A **befejezett** másodfokú ügyek száma mindkét ügycsoportban, szinte minden negyedévben pontosan követte az érkezőszám alakulását. Az ügyek intézése időszerűen történik. Erre tekintettel a folyamatos fellebbezett ügyszám (folyamatban lévő ügyek száma) viszonylag alacsony.

Az eljáró másodfokú tanácsok számának meghatározásakor azonban – teljes mértékben egyetértve a törvényszék elnökének pályaművében ezzel összefüggésben írtakkal – feltétlenül hangsúlyozni kell: nem lehet kizárólagos szempont az ügyszámok alakulása.

Ezzel összefüggésben szükségesnek ítélem az alábbiak hangsúlyozását: a tipikus, az ügyelosztást hagyományosan befolyásoló tényezők [adott bíró, illetve tanács eljárásjogi okból való kizártsága, a tanács valamely tagjának nem tervezett távolléte (kiesése), a munkateher kiegyensúlyozása, a tanácselnökök, illetve a beosztott bírók egyéb irányú kötelezettségei (pl.: bíróvizsgálatok), soronkívüli ügyek, illetve nagyobb fajsúlyú, kiemelkedően hosszú pertartamú ügyek adott esetben nagyobb számú egyidejű érkezése, stb.] mellett kiemelt jelentősége van a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény rendelkezéseihez képest a Pp. megváltozott fellebbviteli szabályainak, amelyek a másodfokú ügyek elintézése során másfajta szemléletet, munkamódszert követelnek meg a tanácselnököktől és a tanács tagjaitól is. Adott ügyben a felterjesztést követően a Pp. hatálya alá tartozó ügyekben a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének, szükséges esetben az anyagi pervezetésnek a másodfokú bíróságot is érintő alapvetően új szabályaira tekintettel már az elbírálás előkészítése is összetettebbé és időigényesebbé vált. Ehhez kapcsolódik a másodfokú tanácsoknak – a Pp. jelzett rendelkezéseiből adódó és azokkal szinkronban lévő – eljárási kötelezettsége és törekvése az ügyek érdemi befejezésére, a kötelező hatályon kívül helyezés esetkörein túlmenően a mérlegelhető hatályon kívül helyezés kizárólag indokolt, elkerülhetetlen esetben történő alkalmazására.

Ezen felül a másodfokú tanácsok munkaterhe, felelőssége terén nem hagyhatók figyelmen kívül a Pp. megváltozott felülvizsgálati szabályai, amelyek jelentősen szűkítették az érdemi felülvizsgálat lehetőségét. Mindezekre tekintettel a jövőt illetően **változatlanul három fellebbviteli tanács léte** indokolt.

Összegezve:

Valamennyi bírósági szinten, eljárási fokon a meglévő bírói és bírósági titkári létszámot változatlanul fenntartandónak látom, azzal, hogy a Szegedi Járásbíróság Pk-Vh ügyszakában, a létszámbővítés szakmai megközelítésből elengedhetetlenül indokoltnak mutatkozik.

Ugyanakkor hangsúlyozni szeretném azt is, hogy jelentősebb jövőbeni jogszabálmódosítás, illetve munkateher változás esetén az érintettek bevonásával – észrevételeik, javaslataik gondos mérlegelésével – kell az adott helyzetet értékelni és a Szegedi Törvényszék igazgatási vezetése felé a szakmailag megalapozott és indokolt javaslatokat megtenni az esetlegesen szükséges módosítások tekintetében. E téren – ahogyan minden más kérdésben is – feltétlenül számíthat valamennyi bíró és igazságügyi alkalmazott munkatársamra.

Az elemzett **megalapozottsági mutatók** javítása mindenképpen szükséges.

VI. Célkitűzések

Alapelvek

A Szegedi Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiuma szakmai vezetésével kapcsolatos célkitűzéseim ismertetését megelőzően előljáróban hangsúlyozni szeretném, hogy azokat az alábbi elvek, értékek mentén látom megvalósíthatónak:

A bírósági szervezet egésze, azon belül a kollégium működéséhez alapvetően fontosnak tartom az építő jellegű, támogató hozzáállást. Vallom, hogy a kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködés, az egymással folytatott párbeszéd és az ily módon megteremtett nyugodt légkör biztosít olyan keretet, amelyben adottak a színvonalas munkavégzés feltételei valamennyi bíró, bírósági titkár, bírósági ügyintéző, bírósági fogalmazó és további igazságügyi alkalmazott részére.

Ugyancsak kiindulási alpnak tekintendő, hogy a bírói hivatás elkötelezett gyakorlása, a bírósági szervezetben végzett munka nem öncélú, annak „címzettjei” a bírósághoz forduló polgárok, akik a tisztességesen lefolytatott eljárás végeredményeként várják a bíróság döntését, a jogvitájuk szakszerű elbírálását.

Ugyancsak sarokpont és szintén a jogkereső ügyfelek alapvető érdeke, hogy a Szegedi Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiumán belül – a járásbíróságokra is kihatóan – a jogalkalmazás egységes és kiszámítható legyen.

A fentieken túlmenően az igazgatási jogosultságok gyakorlásához, illetve kötelezettségek teljesítéséhez a bírói hivatástudatból eredő kollegiális hozzáállást meghatározónak tartom.

Alapvető, hogy az adott anyagi jogi és eljárási kérdések tekintetében a bírói függetlenség maximális tiszteletben tartása mellett az általánosság szintjén megfogalmazott információk megosztása megtörténjen. Az ezekhez szükséges szakmai egyeztetéseket, az azokhoz való nyitott hozzáállást elengedhetetlennek, az ezekre irányuló kezdeményezéseket feltétlenül támogatandónak tekintem.

Konkrét célkitűzések

- A fent ismertetett statisztikai adatokat alapul véve kiemeltnek tartom az időszerűségi és megalapozottsági mutatók folyamatos figyelemmel kísérését, amelyek közül az eddigiekben is megfelelőek megtartását alapvető célkitűzésnek tekintem.
- Azokon a területeken, ahol időszerűségi, illetve a megalapozottsági mutatók javításra szorulnak az alábbiakat fektetem le:
 - A Szegedi Törvényszék elnökének pályaművében megfogalmazott célkitűzéseket szakmai megközelítésből is támogatva szükségesnek ítélem az Igazgatási Szabályzat 182. §-a szerinti mentori feladatra felkérhető bírák névsorának összeállítását, akik – a bírói függetlenség maximális tiszteletben tartásával – ezirányú, feljük jelzett igény esetén szakmai segítséget nyújtanak a felmerülő jogi problémák megoldásában, különösen az 1-2 év közötti ügyekben. Lényegesnek tartom továbbá, hogy az ennek során szerzett

tapasztalatok összegyűjtése és hangsúlyozottan az általánosság szintjén mozgó összegzése megtörténjen és azok megismerhetőek legyenek valamennyi bíró számára.

- Az ügyek előregedésének megakadályozása terén rendszeresen alkalmazni kell a BIR-O programot az 1-2 év közötti ügyek nyomon követése és ellenőrzése kapcsán annak érdekében, hogy azok lehetőség szerint érdemi befejezést nyerjenek, mielőtt 2 éven túlívá átfordulnának.
- Ezzel összefüggésben – részben a fent írtakra (mentori feladatok) visszautalva – meg kell tenni azon megelőző intézkedéseket, amelyekkel csökkenthetőek a 2 éven túlívá váló ügyek. A további intézkedések konkretizálásához szükségesnek tartom a jelen pályázat készítése időszakában folyamatban lévő, a 2 éven túli ügyek számának csökkentését célzó szakmai segítő program (OBH elnöke 2020.OBH.XX.G.11/2.sz.) lezárásakor elkészítendő összegzésben rögzítendő szakmai tapasztalatok felhasználását. Ennek keretében a Szegedi Törvényszék elnöke intézkedése folytán sor kerül az érintett vezetők Igazgatási Szabályzat szerinti, meghatározott tárgykörű ellenőrzési kötelezettsége eredményének dokumentálására, illetve a szakmai segítőknél, valamint a 2 éven túli ügyeket intéző bírácaknak is lehetőségük van arra, hogy a szakmai támogatás hasznossága tekintetében véleményt nyilvánítsanak, továbbá jelezzék az ezen ügyekkel összefüggésben relevánsnak tartott további körülményeket.
- A szakmai munka színvonalának emelése érdekében kiemelkedő jelentőségűek a rendszeres szakmai konzultációk, tanácskozások, kollégiumi ülések. Ehhez szorgalmazom a helyi szintű kezdeményezések figyelembevételét is annak érdekében, hogy megfogalmazásra kerüljenek azok a szakmai felvetések, problémák, amelyek az egységes jogalkalmazás érdekében, az időszerű és megalapozott ítélezés biztosításához megválaszolásra várnak (pl.: új jogszabályokkal, jogszabálmódosításokkal összefüggésben felmerülő kérdések, kialakítandó gyakorlat stb.). E körben:
 - Követendő példának tartom a törvényszék polgári csoportvezetője szakmai koordinálásával a családjogi tárgyú ügyekben megvalósuló szakmai konzultációt.
 - Hasonlóképpen szakmai egyeztetés tárgya lehet a fellebbezések elsőfokú bíróság általi megfelelő kezelése, tekintettel arra, hogy a Pp. hatályba lépését követően számos esetben fordult elő, hogy az elsőfokú határozattal szemben benyújtott fellebbezés alaki, illetve tartalmi szempontból hiányos volt, ugyanakkor a Pp. 366. § (2) bekezdése szerinti hiánypótlási felhívás nem történt meg. Erre tekintettel szükségesnek látom a Pp. fellebbezési eljárási szabályainak [különösen a fellebbezés Pp. 371. § (1) bekezdés a) – d) pontja szerinti alaki és tartalmi követelményekre fókuszáló] szakmai konzultáció (bírói tanácskozás) megtartását.
 - Ehhez kapcsolódóan célszerű a bírósági ügyfélselgítő napon rögzített fellebbezésekhez „Ügyfélselgítő segédlet” kidolgozása is. Emellett az is feltérképezendő, hogy még milyen esetekben lenne hasznos hasonló segédlet elkészítése (pl.: gyermektartásdíj megfizetése iránti ügyekben előterjesztett igények esetében stb.).
- Szükségesnek ítélem – a Szegedi Járásbíróság polgári ügyszakos csoportvezetője által folytatott gyakorlatot kiterjesztve –, hogy meghatározott időközönként összefoglaló készüljön a másodfokú ügyek általánosítható tapasztalatairól, amelyet a törvényszék

illetékességi területén működő járásbírók bírái, valamint a törvényszék első- és másodfokon eljáró bírái is megismerhetnek, így módon elősegítve a jogegységet és támogatva a tudásmegosztást. E téren különösen számítok a másodfokú tanácsok tanácselnökeire és bírúira.

- A törvényszéken másodfokon soron kívül intézendő ügyek tekintetében támogatom a team munka bevezetését. Ennek keretében a tipikusan előforduló ügytípusokban (különösen: kapcsolattartás végrehajtása, pszichiátriai betegek intézeti gyógykezelésének elrendelésével összefüggő ügyek, ideiglenes intézkedés tárgyában, illetve végrehajtási nemperes ügyekben hozott elsőfokú határozatok elleni fellebbezések elbírálása) szervezendő előkészítő team feladataként az adott ügytípusban releváns kérdések határozathozatalhoz szükséges gyors feltárását és előkészítését tartom célszerűnek.
- Lényegesnek ítélem továbbá a 25/2020. (VII.10.) OBH utasítással módosított Igazgatási Szabályzat 178. §-a szerinti instruktori tevékenység támogatását annak érdekében, hogy a határozott időre kinevezett bírúknál felmerülő kérdések mielőbb megválaszolásra kerüljenek, az esetlegesen helytelen irányú gyakorlatot az instruktor észlelje, javítsa, és az alapvető munkaszervezési, ügyviteli kérdésekben is iránymutatást adjon.
- Szorgalmazom a 17/2020. (V.22.) OBH utasítással módosított Igazgatási Szabályzat 173. §-a szerinti tanácselnöki feljegyzések készítését, amennyiben az eljáró bírúknak az alkalmazott anyagi, eljárási, vagy ügyviteli szabályok alkalmazási, valamint tárgyalásvezetési gyakorlata kiemelkedően magas színvonalú, vagy jelentős, az ügy érdemét befolyásoló, szakmailag kifogásolható tartalmára tekintettel a bírú értékelését megalapozó vizsgálat lefolytatása során jelentőséggel bírhat. Elengedhetetlen a rendszeres, valódi visszajelzés az elsőfokú bírú számúra a bírúvizsgálatok közötti időszakban.
- A bírú utánpótlás érdekében kiemelten fontos területnek tartom továbbá a bírúági fogalmazók képzését, amelyhez – a törvényszék igazgatási vezetésének támogatásával – olyan kollegák feltétlen részvételére számítok, akik e téren elhivatottságot éreznek és ebből adódóan részt kívánnak venni az adott jogági szakterületen a fogalmazók felkészítésében.
- Ugyancsak jelentőséget tulajdonítok annak, hogy a bírúági titkárok a mindennapi tevékenységük mellett, a bírú hivatásra történő felkészülés érdekében peres gyakorlatot folytathassanak az általuk választott szakterületen.

VII. Záró gondolatok

Meggyőződésem, hogy a kitűzött célokat csak együtt tudjuk megvalósítani. Elkötelezett vagyok az iránt, hogy – az OBH elnöke, illetve ezzel összhangban a Szegedi Törvényszék elnöke által megfogalmazott elvek mentén – a klasszikus bírói értékek megerősítésével, a Szegedi Törvényszék illetékességi területén működő bíróságok bírói és igazságügyi alkalmazottai megfelelő szakmai vezetés mellett színvonalas, időszerű ítélkezési tevékenységet tudjanak folytatni.

A megfogalmazott célkitűzések megvalósításához kérem Tisztelt Kollégáim és Tisztelt Elnök Úr támogatását.

Szeged, 2020. december 1.

dr. Varga Annamária
törvényszéki tanácselnök
pályázó